

شود و نیازمند تحقیق در زمینه سایر زیرمجموعه‌های کارکردهای اجرایی است. هر چند که مطالعات قبلی نشان داد که کودکان ناشنوا تکانشگر هستند و در زمینه نگهداری و حفظ توجه مشکلاتی دارند. هنوز مدارک کمی در رابطه مهارت‌های کنترل رفتاری از کودکان ناشنوا در دست است اما مشکلات رفتاری برون نمود که به ضعف در زبان گفتاری مربوط است، در آنان بیشتر است و نتایج این تحقیق در بزرگسالان ناشنوا نیز تایید شده است.

محققین به نقش مدرسه و سطح تحصیلات والدین در پیشرفت کارکردهای اجرایی شدند و سطح تحصیلات والدین اهمیت بیشتری داشت چرا که سطح تحصیلات والدین خود بخود با محیط خانه و امکانات آموزشی در خانه همبستگی دارد. دستیابی به برخی مهارت‌ها در محیط خانواده باعث تمرین حل مساله و رشد کارکردهای اجرایی می‌شود. مادران و معلمین ناشنوا بهتر با فرزندان ناشنوا ارتباط برقرار می‌کنند اما مادران و معلمین شنوایی که زبان اشاره ای را فرا گرفتند، توانستند مثل مادران ناشنوا با فرزندان خود ارتباط برقرار کنند. مادرانی که با کودک ناشنوای خود بیشتر صحبت می‌کنند باعث رشد و ارتقای کارکردهای اجرایی در آنان می‌شوند. مهارت‌های زبانی با کارکردهای اجرایی همبستگی مثبت دارد. تحقیقات نشان داده اند محدودیت دسترسی به مکالمات روزمره در محیط باعث می‌شود ناشنوايان از بخش عظیمی از اطلاعات مرتبط با دنیای پیرامون محروم بمانند.

در دهه‌های اخیر، برنامه‌های مداخله‌ای جهت پیشگیری از اختلالات رفتاری و مشکلات سلامت روان کودکان ناشنوا به سرعت رشد پیدا کرده است. بعضی از این برنامه‌ها، مهارت‌های مورد نیاز مانند نابازداری و آگاهی از رفتار تکانشی و تنظیم احساسات را آموزش می‌دهد و کارکردهای اجرایی گسترش یابند. شورای کودکان استثنایی و شورای کودکان ناشنوا بیشتر از یک دهه است که استانداردهایی را برای معلمین کودکان ناشنوا طراحی کرده است که در آن، پرداختن به همه نیازهای کودکان ناشنوا الزامی است. تحقیقات نشان داده است اندازه‌گیری مداخله‌ای ۱ تا ۲ سال بعد، از دانش آموزانی که در کلاسهای شیوه‌های متغیر فکر کردن شرکت کرده بودند، سازگاری اجتماعی، مهارت حل مساله و عملکرد شناختی در آنان افزایش یافته بود تمام این پیشرفت‌ها مرتبط با کارکردهای اجرایی است. معلمین باید در آفرینش و پرورش مهارت‌ها و تکالیفی که باعث ارتقای کارکردهای اجرایی می‌شود، تفاوت‌های فردی را در نظر بگیرد. میزان ناکافی از فعالیتهای چالش برانگیز باعث رشد کارکردهای اجرایی نمی‌شود.

کودک ناشنوای من

فرد مبتلا به نقایص شدید شنوایی، در زمینه شناختی نیز دچار اختلالاتی است. وی می‌گوید خانواده و مدرسه، رشد شناختی کودک را شکل می‌دهد و ارزشهای اجتماعی را منعکس می‌کند و این، در حالی است که محیط فرهنگی و اجتماعی کودک ناشنوا پیچیده تر است. در میان خانواده‌های شنوا، دستیابی کودک ناشنوا به زبان ضعیف تر است.

حافظه کاری غیر کلامی، در چند ماه اول زندگی از ۱۲ تا ۲۴ ماهگی رشد کند. در سالهای ابتدایی، توانایی بازداری هیجان‌ات را تقا می‌یابد و هر چه تقاضا برای رفتارهای اجتماعی پیچیده بیشتر باشد، توانمندی کودک بیشتر رشد می‌کند. به علاوه، تجربه نشان داده که آسیب به رشد مغز، در مراحل متفاوت سازماندهی از سلول تا کل سیستم مغز، باعث مشکلاتی در توانمندی اجرایی می‌شود؛ مثل رفتارهای خودکنترلی تنشی زود هنگام در نوزادان و رفتارهای تحریکی در موقعیت تنشی و ابراز نابازداری در طی حل مساله هدف مدار است.

اختلال در عملکرد زبان، در کودکان ناشنوا شایع است و در افراد عادی، تکالیف چالش برانگیز را پاسخ می‌دهند. آسیب‌های اجتماعی در دانش آموزان ناشنوا دیده شده است.

اگر زبان متناسب با سن رشد نکند، اثرات منفی روی کارکردهای اجرایی می‌گذارد. محققان دریافته‌اند که کودکان ناشنوا مشکلات توجهی بیشتری دارند (البته کودکانی که بعد تولد ناشنوا شده‌اند) چرا که نقص توجه ممکن است پیامد روانشناختی و اجتماعی ناشنوایی در دنیای شنوا باشد.

مقایسه بین رفتارهای نابازداری، توجه دیداری و زبان گفتاری در کودکان ناشنوا با استفاده از دو آزمون رایانه ای نشان داد که رفتارهای نابازداری در کودکان ناشنوا بایستی با در نظر گرفتن نتایج شدت ناشنوایی بررسی

"بارها، زمانی که کودکم از جمع دوستانش کنار گذاشته می‌شد، خیلی ناراحت می‌شدم و تلاش می‌کردم برای کودکم کاری کنم. بنابراین، در این زمینه تحقیق کردم و مطالبی برای بقیه مادرانی که کودک ناشنوا دارند، ارسال می‌کنم

با این امید که به آنها هم کمک کند. دانسته‌ام با توجه به تحقیقات که نباید تمام وقت و انرژی خانواده فقط صرف آموزش زبان کودک شود چرا که مهارت‌های اجتماعی نیز لازمه زندگی اجتماعی کودک است. استفاده از متخصصان گفتار درمانگر و تربیت شنوایی نیز کمک کننده است."

اینها قسمتی از درد دل‌های یک مادر است که با تمام وجودش می‌خواهد به کودکش، به کودک ناشنوایش، کمک کند تا مسیر پیشرفت و تعالی را طی کند.

شنوایی طبیعی عبارت است از توان درک و فهم گفته‌های دیگران بدون نیاز به وسایل کمکی یا روش‌های خاص. بر اساس این تعریف، کسی که شنوایی او آسیب دیده است برای درک و فهم صحبت‌های دیگران نیاز به ابزارها یا روش‌های ویژه‌ای دارد. قانون آموزشی افراد با ناتوانی، ناشنوایی را نوعی آسیب شنوایی تعریف می‌کند که شدت آن در حدی باشد که دانش آموز، قادر به پردازش اطلاعات کلامی دیگران بدون سمعک نباشد. ویگوتسکی معتقد است که تکلم اولیه در کودکان به صورت کلام داخلی در انجام می‌گیرد. کلام داخلی، معادل تفکر شناختی است. طبق این نظریه، رشد عقلانی یک شخص به موازات رشد زبانی او صورت می‌گیرد. بنابراین، یک

دکتر سکینه
سلطانی کوهینانی
دکترای روانشناسی و
آموزش کودکان استثنایی